

УДК 330.124.4(477):616-036.21

Федорченко О.К.¹, Гриценко І.Д.², Чухно І.С.³

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

^{2,3} студ. гр. РТ-818 НУ «Запорізька політехніка»

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19

Епідемія COVID-19 і карантинні обмеження привели до істотного уповільнення української економіки. Якщо при затвердженні бюджету-2020 передбачалося зростання ВВП на рівні 3,7%, то фактично за результатами 10 місяців він скоротився на 5,2%.

З початком коронакризису іноземні інвестори, що вклалися в ОВДП, почали поступово позбавлятися від цих паперів - якщо на початок березня обсяг вкладень досягав 130 млрд грн, то на початок листопада впав нижче 80 млрд грн. Масовий вихід нерезидентів спровокував девальвацію гривні - курс національної валюти, який перед введенням карантину був на позначці 25,31, виріс до 28,5 - 28,6 грн.

Суттєво змінилась зайнятість в роки пандемії. За результатами IV кварталу минулого року в Україні налічувалося 1,6 млн. безробітних, то за результатами II кварталу цього року їх чисельність збільшилася до 1,7 млн. осіб. Постраждала від кризи і зовнішня торгівля. За 11 місяців 2020 року імпорт товарів знизився на 10,8% в порівнянні з відповідним періодом минулого року, до \$ 48,4 млрд, експорт скоротився на 3,5%, до \$ 44,3 млрд. Негативний сальдо зовнішньої торгівлі скоротилося вдвічі - з \$ 8,4 млрд до \$ 4,1 млрд. Криза призвела також до скорочення промислового виробництва в країні. За підсумками 11 місяців поточного року воно впало на 6,2% в порівнянні з відповідним періодом минулого року. Найбільше скоротився видобуток вугілля - на 14,8%, текстильне виробництво і виробництво одягу і взуття - на 9%, машинобудування впало на 19,9%, в тому числі випуск комп'ютерної продукції - на 29,6%, транспорту - на 27%. Втративши доходи, підприємства стали менше інвестувати в свій розвиток. Зокрема, за даними Держслужби статистики, капітальні інвестиції в січні-вересні цього року склали 64,6% від рівня аналогічного періоду минулого року.

Українська структура економіки виявилася досить нестійкою до появи коронавірусу. Серед факторів що сприяли цьому - стрімке падіння цін на енергоносії, що скоротили витрати на їх імпорт; відносно високі ціни на залізну руду і металопродукцію та інші сировинні ресурси, товари та послуги.

При цьому інвестиції знизилися по всіх галузях економіки: в сільському господарстві - на 43%, в промисловості - на 38%, в будівництво - на 34%, в транспорт - на 47%. Єдиними галузями, де інвестиції зросли, виявилися

телекомунікації (+1,5%) і поштова та кур'єрська діяльність (в 8,3 рази), фармацевтична промисловість (в 4,5 рази).

Компанії з виробництва фармацевтичних препаратів і матеріалів стали лідерами за кількістю новостворених юридичних осіб – їхня чисельність збільшилась на 600% . Що до телекомунікаційної сфери – її роль та значення значно зросло через перехід багатьох компаній на віддалену роботу, через що українці стали набагато більше користуватися Інтернетом. Карантин не змінив тренд на діджиталізацію держави, але навпаки значно прискорив динаміку такого переходу і, що найголовніше, продемонстрував безальтернативність такого шляху.

Через карантин в Україні довелося скасувати або перенести вагому кількість концертів та виступів. Музеям дозволили відчинитися приблизно в середині травня, але більшість із них не може забезпечити потрібні захисні засоби та обов'язкову дезінфекцію приміщень через брак коштів, тому все ще залишаються зачиненими. Великі торгові центри на період запровадження карантину фактично теж залишилися без заробітків. Збитки торговельно-розважальних центрів на період карантину оцінюються мінімум в 250-300 млн грн через нульову відвідуваність і простої, необхідність виплачувати оренду, комунальні платежі та зарплатню співробітникам.

Основним джерелом фінансування боротьби з пандемією і її наслідками став Фонд боротьби з COVID-19. Всього на цей фонд сумарно було виділено 80,9 млрд грн, проте за станом на 23 грудня фактично профінансовано набагато менше - 53,7 млрд грн.

Крім того, щоб полегшити українцям в період пандемії і карантину кредитний тягар, Верховна Рада ще навесні прийняла закон "Про підтримку платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)".